

Forslag til innhold i hoveddel av rammeplan for lærerutdanningene

§ 1 Virkeområde	2
§ 2 Formål	2
§ 3 Partnerskap i lærerutdanning	2
§ 4 Grunnleggende forutsetninger for all lærerutdanning	2
§ 5 Felles kjernekompetanser	3
§ 6 Utdanningenes nivå	4
§ 7 Særlige bestemmelser om utdanningenes innhold.....	4
§ 8 Nasjonale retningslinjer og studieplan	5
§ 9 Innpass.....	5
§ 10 Unntak.....	5

§ 1 Virkeområde

Forskriften gjelder for universiteter og høyskoler som gir norsk lærerutdanning for lærere i barnehage og grunnsopplæring, herunder grunnsopplæring for voksne.

§ 2 Formål

Forskriftens formål er å sikre at utdanningsinstitusjonene tilbyr profesjonsrettede og forskningsbaserte lærerutdanninger med høy faglig kvalitet og relevans. Utdanningene skal kjennetegnes som nasjonalt og internasjonalt gode profesjonsutdanninger i høyere utdanning.

Utdanningene skal kvalifisere lærere som kan ivareta barnehagen og grunnsopplæringens oppdrag og bidra til å videreutvikle barnehager, skoler og lærerprofesjonens rolle i et samfunn i endring.

Utdanningene skal bidra til demokratisk utvikling og bygge på et felles verdigrunnlag for hele lærerprofesjonen, slik det blant annet er uttrykt i formålsparagrafene for barnehage og grunnsopplæring. Kunnskapsutvikling, kritisk tenking, etisk bevissthet, inkludering og fellesskapsorientering skal prege utdanningene. Respekt for mangfold skal være sentralt.

Utdanningene skal fremme kunnskap om og respekt for det samiske folk, språk, kultur og samfunnsliv. De skal bidra til kompetanse om urfolksrettigheter nasjonalt og internasjonalt, og sikre innsikt i samiske barn og unges rettigheter slik de er nedfelt i gjeldende lov- og regelverk for barnehage og grunnsopplæring.

§ 3 Partnerskap i lærerutdanning

Partnerskap skal bidra til å sikre kvalitet i lærerutdanning og barnehage/grunnsopplæring.

Med partnerskap menes formalisert samarbeid mellom lærerutdanningsinstitusjon, barnehager/skoler og eiere/lokale myndigheter. Partnerskap kjennetegnes av likeverdighet mellom partene og at det gir merverdi utover det hver enkelt aktør kan oppnå alene.

Samarbeidet om kvalitet i lærerutdanning som denne rammeplanen omfatter, har til hensikt å sikre profesjonsrettete utdanninger og styrke sammenhengen mellom utdanningenes ulike deler. Samarbeidet omfatter planlegging, gjennomføring og evaluering av utdanningene, og ivaretas/forvaltes av ansatte på ulike nivå.

§ 4 Grunnleggende forutsetninger for all lærerutdanning

Lærerutdanning skal bygge på langsiktige, likeverdige og forpliktende partnerskap som omfatter lærerutdanningsinstitusjon, barnehager/skoler og eiere/lokale myndigheter, og eventuelt andre relevante aktører.

Lærerutdanning skal ha studentens utvikling og progresjon i sentrum. Utdanningene skal kjennetegnes av høye forventninger til studentene samt studentaktive og utforskende læringsformer. Undervisningen, veiledningen og vurderingen av studentene skal være lærings- og dannelsesfremmende, profesjonsrettet, og bidra til tydelig progresjon i studiet.

Lærerutdanning skal sikre studentene kompetanse til å ivareta opplæring om samiske forhold og forståelse for urfolks perspektiver. Utdanningene skal gi innsikt i mangfoldet i samisk språk, kultur og samfunn, samt en forståelse for samisk kulturs likeverd og særegenhet i nasjonal og internasjonal sammenheng.

Lærerutdanning skal være forankret i forskning og erfaringsbasert kunnskap. Studentene skal kunne anvende kunnskapsbasen i sin profesjonsutøvelse og i sin profesjonelle utvikling i møte med samfunnsendringer og nye krav til lærerrollen.

Lærerutdanning skal integrere fag, teori og praksis i undervisning, veiledning og vurdering. Utdanningene skal gjenspeile profesjonens samlede kompetansebehov. Praksisopplæring skal ha en sammenbindende funksjon. Lærerutdanningenes studiesteder skal sammen med barnehager/skoler, legge til rette for integrerte læringsaktiviteter som til sammen gir studentene profesjonskompetanse som bygger på profesjonens felles verdier og kjernekompetanser.

*Lærerutdanning i hele landet skal være likeverdig når det gjelder kvalitetshensyn og minimumskrav. Det skal være tydelig at lærerutdanningene kvalifiserer for tilsetning i barnehage og/eller grunnsopplæring, herunder grunnsopplæring for voksne. Navnet på utdanningene skal derfor i tråd med underkapitlene i denne forskriften, være *Lærerutdanning for etterfulgt av hvilke kontekster det utdannes til.**

§ 5 Felles kjernekompetanser

Utdanningene skal sikre at studentene utvikler kjernekompetanser som er felles for alle lærere og som gir mestringstro i møte med komplekse og uforutsette situasjoner. Kompetansene skal være forankret i forskning og erfaringsbasert kunnskap. De skal tolkes og operasjonaliseres i sammenheng, med utgangspunkt i profesjonens felles verdigrunnlag, og med mål om at studentene skal bli kritiske, selvstendige og samarbeidende lærere.

Faglig kompetanse handler om innsikt i fag, fagenes utvikling og kontekster, samt profesjonsfaglige og tverrfaglige problemstillinger knyttet til fagenes anvendelse i barnehage og grunnsopplæring.

Didaktisk kompetanse handler om å kunne planlegge, lede og evaluere pedagogisk arbeid, samt vurdere barn, unge og voksnes læring og utvikling. Kompetansen innebærer å forstå og ivareta barnehagebarn og elevers forutsetninger og muligheter, og å utforme trygge, motiverende og inkluderende lek- og læringsmiljø.

Pedagogisk kompetanse handler om å forstå barn, unge og voksnes læring, utvikling og dannelse i ulike kontekster. Det omfatter å kunne anvende kompetansen i pedagogisk arbeid og å kunne bruke den i profesjonsfellesskapet i møte med komplekse pedagogiske utfordringer.

Relasjonskompetanse handler om å møte andre mennesker på måter som fremmer kommunikasjon og samhandling i ulike situasjoner og relasjoner. Kompetansen inkluderer det å ta ansvar for etablering og utvikling av omsorg og tillit i relasjoner med og mellom barn, unge og voksne, og bidra til profesjonelt samarbeid.

Mangfoldskompetanse handler om å anerkjenne og verdsette menneskelig mangfold og bidra til inkluderende og trygge lek- og læringsmiljøer. Kompetansen innebærer bevissthet om holdninger og handlinger, og å kunne møte barn, unge og voksne med respekt for deres bakgrunn og behov.

Profesjonsetisk kompetanse handler om å utøve profesjonelt skjønn, fremme toleranse, respekt og likeverd og ivareta barnehagebarn og elevers rettigheter i kraft av rollen og posisjonen som lærer. Kompetansen fordrer etisk bevissthet og profesjonell integritet.

System- og organisasjonskompetanse handler om å ha innsikt i oppvekst- og utdanningssystemet, med særlig fokus på barnehagens og grunnsopplæringens rolle og mandat,

og å forstå betydningen av tverrsektorielt samarbeid. Kunnskap om organisering og ledelse, samt ansvars- og oppgavefordeling er en del av kompetansen, likeså forståelse av hvordan pedagogisk praksis bidrar til å videreføre og utvikle sentrale samfunnsverdier.

Endrings- og utviklingskompetanse handler om å kunne analysere, begrunne og utvikle egen og profesjonens felles profesjonelle praksis i barnehage og grunnopplæring. Det inkluderer å kunne bidra i pedagogisk endrings- og utviklingsarbeid i barnehage- og skolesektoren, og på tvers av sektorer for å fremme nytenkning og innovasjon.

§ 6 Utdanningenes nivå

Lærerutdanning for barnehage og lærerutdanning for yrkesfag skal være på bachelornivå og ha et omfang på 180 studiepoeng.

Lærerutdanninger for trinn 1 – 4, trinn 5 – 7, trinn 8 - 10 og trinn 11 – 13 for videregående studieforberedende utdanningsprogram og fellesfag i videregående opplæring, skal være integrerte masterutdanninger og ha et omfang på 300 studiepoeng (jf. forskrift til universitets- og høyskoleloven § 2-8).

Lærerutdanning for yrkesfag kan være videreutdanninger og ha et omfang på 60 studiepoeng. Opptakskrav til slike utdanninger skal være

- fullført treårig relevant profesjonsrettet bachelorgrad og minimum to års relevant yrkespraksis, eller
- fag-/svennebrev eller annen fullført treårig yrkesutdanning på videregående nivå, generell studiekompetanse, to års relevant yrkesteoretisk utdanning utover videregående opplærings nivå og fire års yrkespraksis.

Lærerutdanninger for trinn 5 – 7, trinn 8 - 10 og trinn 11 – 13 for videregående studieforberedende utdanningsprogram og fellesfag i videregående opplæring kan være videreutdanning og ha et omfang på 60 studiepoeng. Opptakskrav skal være avlagt mastergrad.

§ 7 Særlige bestemmelser om utdanningenes innhold

Utdanningene skal inneholde minst 30 studiepoeng i profesjonsrettet pedagogikk.

Bachelorutdanninger på 180 studiepoeng skal inneholde en bacheloroppgave på minimum 15 studiepoeng.

Masterutdanninger på 300 studiepoeng skal inneholde en masteroppgave på minimum 30 studiepoeng.

Praksisopplæringen skal foregå på læringsarenaer hvor barnehagen og grunnopplæringens aktiviteter foregår. Praksisopplæringen skal utgjøre minst 100 dager for bachelorutdanninger, 105 dager for integrerte masterutdanninger og 60 dager for lærerutdanninger som videreutdanning med minimum 60 studiepoeng påbygg til annen utdanning. Omfang av dager i praksis skal regnes som hele arbeidsdager. For lærerutdanning for yrkesfag på 180 studiepoeng kan inntil 30 dager av praksisopplæringen omgjøres til yrkesfaglig praksis knyttet til arbeidslivet.

Praksisopplæringen skal legge til rette for at studentene utvikler en profesjonsidentitet gjennom deltakelse i profesjonsfaglige fellesskap. Praksisopplæringen skal være faglig relevant, veiledet, variert og vurdert. Den skal speile bredden i læreres profesjonsutøvelse som vist i § 5. Det skal være nær sammenheng mellom praksisopplæring og de andre delene av utdanningene.

§ 8 Nasjonale retningslinjer og studieplan

Kunnskapsdepartementet skal sørge for at det utarbeides veiledende nasjonale retningslinjer. Den enkelte institusjon skal sammen med de andre partene i partnerskapet, utarbeide studieplaner etter universitets- og høyskoleloven § 11.

Felles kjernekompetanser og profesjonens verdigrunnlag skal danne utgangspunkt for læringsutbyttebeskrivelser som institusjonene skal utarbeide i samarbeid med barnehager/skoler og andre relevante aktører. Læringsutbyttebeskrivelsene skal utarbeides ut fra studieprogrammets nivå og i tråd med Nasjonalt kvalifikasjonsrammeverk.

Vurderingsformene skal reflektere utdanningenes mål og innhold. Bachelor- og masteroppgaver skal dokumentere kompetanse i å fordype seg i et avgrenset emne samt anvende profesjonsrelevant kunnskap.

Studieplanen skal beskrive hvordan utdanningene legger til rette for at studentene utvikler muntlige og skriftlige ferdigheter i norsk, herunder både bokmål og nynorsk.

§ 9 Innpass

Institusjonene kan vurdere om tidligere gjennomført utdanning kan kvalifisere for innpass i utdanningene, jf. universitets- og høyskoleloven § 9-1 til 9-5.

§ 10 Unntak

Som midlertidige ordninger har departementet åpnet for følgende:

Lærerutdanninger for trinn 5 – 7, trinn 8 - 10 samt trinn 11 – 13 for videregående studieforberedende utdanningsprogram og fellesfag i videregående opplæring kan være videreutdanninger og ha et omfang på 60 studiepoeng. Opptakskrav skal være tidligere avlagt bachelorgrad i praktiske og estetiske fag.